

LUDWIK WIŚNIEWSKI

ur. 1936; Skierbieszów

Miejsce i czas wydarzeń	Lublin, PRL
Słowa kluczowe	Lublin, PRL, Jan Paweł II, pontyfikat Jana Pawła II, upadek komunizmu, Zbigniew Brzeziński

Pontyfikat Jana Pawła II

Wydaje się, że bez tego pontyfikatu mogło wszystko pójść inaczej. Mówiło się o tym, jak ten komunizm skończy, ale nie było żadnego scenariusza bezkrwawego. Ludzie, którzy dzisiaj wygadują jakieś rzeczy przeciwko okrągłemu stołowi, przeciwko Solidarności zupełnie nie zdają sobie z pewnych [faktów] sprawy. Nikt nie przewidywał, że można obalić ten straszny ustrój bez żadnych ofiar. W moim przekonaniu jest to dzięki papieżowi. I teraz może pewien szczegół. Byłem we Wrocławiu, jak stan wojenny ogłoszono, i miałem takich kilka dziwnych rozmów. Przybiegają ludzie młodzi, szukając wsparcia prawdopodobnie, i mówią mi: „To niemożliwe. Tak dalej nie można. Wreszcie trzeba pokazać siłę i przynajmniej paru z nich powinno zginąć”. Na co ja mówię: „Nie możemy tak”. Ja we Wrocławiu przez cały okres stanu wojennego wygłaszałem niezliczone przemówienia na temat walki bez przemocy. Więc wtedy do tych ludzi mówię: „Nie. Tak nie możemy” i słyszałem głosy: „Nie ma innego wyjścia”. Mówię: „Tak nie możemy, bo przegramy”. „To nic nie będziemy robić”. I wreszcie ostateczny argument to był taki: „Nie możemy niczego zrobić, z powodu czego on na Watykanie by się wstydził. Jedynym w tej chwili człowiekiem, czy jedyną instytucją, która nas uprawdopodobnia w świecie, jest on. Świat, Europa nas się boi, że my zachowamy się po wariacku i będzie rozlew krwi. Nie możemy niczego zrobić, z powodu czego on zamknie albo się od nas odwróci”. I to przemawiało.

Ja nie lekceważę różnych innych rzeczy, nie lekceważę opozycji i tak dalej, i tak dalej. To gdzieś tam szło wszystko razem w parze. Natomiast wydaje mi się, że potoczyłoby się wszystko inaczej, gdyby nie on. Mnie się wydaje, że [ważny był] ten swoisty duet kościelno-polityczny, a myślę w tej chwili o Janie Pawle i o Brzezińskim, który gdzieś tam w tej Ameryce sprawy pilnował, to może kiedyś [się] jeszcze pokaże trochę więcej po śmierci Brzezińskiego, do jakiego stopnia [oni współdziałali], bo nie sądzę, że z prezydentem, ale myślę, że Jan Paweł [był] bardzo dobrze poinformowany i tym człowiekiem [przekazującym informacje] był Brzeziński.

Data i miejsce nagrania	2008-04-19, Lublin
Rozmawiał/a	Tomasz Czajkowski
Redakcja	Justyna Molik
Prawa	Copyright © Ośrodek "Brama Grodzka - Teatr NN"